

GENESIS

31:17-55

Jakob vlucht voor Laban en sluit na hun confrontatie een verbond met hem.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/genesis/31-17-55

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Jakobs vlucht en Rachels gestolen terafim	3 min	3
2	Labans achtervolging van Jakob	3 min	4
3	God waarschuwt Laban in een droom	2 min	6
4	Laban beschuldigt Jakob van diefstal	2 min	7
5	Rachel verbergt de terafim	4 min	8
6	Jakob stelt Laban ter verantwoording	4 min	10
7	Het verbond en de steenhoop	3 min	13
8	Galeed, Mizpa en Gods toezicht	3 min	14
9	De grensovereenkomst en het afscheid	3 min	16
	Om verder te lezen		17

1

Jakobs vlucht en Rachels gestolen terafim

We gaan opnieuw naar Genesis 31 en pakken het verhaal weer op waar we gebleven waren, na de eerste zestien verzen. Jakob zag dat zijn schoonfamilie niet erg blij met hem was, omdat zij armer werden en hij rijker werd, in hun ogen ten koste van hen. Ik denk dat dat de juiste manier is om het te begrijpen. Alle dieren die geboren werden, kregen de kleurkenmerken die bepaalden dat ze aan Jakob toekwamen, en dat betekent dat er minder dieren aan Laban toekwamen. Laban was arm geweest toen Jakob kwam. In de veertien jaar dat Jakob daar werkte, was Laban rijk geworden aan vee. En in de zes jaar daarna waren Labans kudde overgegaan naar Jakob. In zekere zin maakte God Laban de eerste veertien jaar rijk, zodat die rijkdom uiteindelijk aan Jakob kon worden overgedragen.

Nu zijn Laban en zijn zonen niet blij met Jakob. Jakob heeft een droom gehad waarin God hem heeft gezegd dat het tijd is om terug te keren naar Bethel, terug naar het Beloofde Land. Hij is twintig jaar weggeweest en hij roept zijn vrouwen naar buiten om het plan met hen te bespreken. Zij zijn het ermee eens dat dit een goed idee is.

In vers 17 zien we:

Toen stond Jakob op, zette zijn kinderen en zijn vrouwen op de kamelen, voerde al zijn vee en al zijn bezittingen, die hij verworven had, mee — het vee dat hij bezat, dat hij in Paddan-Aram verworven had — om bij zijn vader Izak te komen, in het land Kanaän.

GENESIS 31:17-18

In de Engelse vertaling waaruit de spreker citeert, staat dat hij alles ‘wegdroeg’. Dat betekent niet dat hij het letterlijk droeg, maar dat hij alles daarvandaan meenam. Hij dreef de kudden voort.

Laban was op weg gegaan om zijn schapen te scheren; Rachel stal toen de afgodsbeeldjes die haar vader toebehoorden. Jakob bedroog Laban, de Syriër, door hem niet te vertellen dat hij vluchtte. Zo vluchtte hij, met alles wat van hem was. Hij stond op, stak de rivier over en ging in de richting van het bergland van Gilead.

GENESIS 31:19-21

Rachel had de terafim meegenomen, die in het Bijbelcitaat met ‘afgodsbeeldjes’ zijn weergegeven. Volgens de spreker waren dat symbolen van erfrechten. Volgens de meeste archeologen die daadwerkelijk terafim uit die periode hebben gevonden, zijn het kleine beeldjes, misschien ongeveer dertig centimeter hoog. Hun waarde was meer symbolisch dan dat ze daadwerkelijk voorwerpen van aanbidding waren. Waarschijnlijk nam ze die mee met de bedoeling dat de erfenis van haar broer naar haar zoon Jozef zou gaan. Maar ze vertelde Jakob hier zelfs niets over. Misschien ging ze ervan uit dat Jakob dit niet zou goedkeuren. Het feit dat hij er niet van wist, wordt later in het verhaal van belang.

2

Labans achtervolging van Jakob

Hij vertrekt terwijl Laban bezig is zijn schapen te scheren. Bedenk dat Laban een afstand van drie dagreizen tussen zichzelf en Jakob had aangebracht. Het zou dus drie dagen duren voordat een boodschapper Laban kon bereiken om hem te laten weten dat Jakob vertrokken was. Jakob zou daarom een voorsprong van drie dagen krijgen als Laban besloot hem achterna te gaan. Maar hoe gunstig dat ook lijkt, met het voortdrijven van de schapen zou de reis minstens tien dagen duren. Schapen zijn langzaam. Zelfs in een zeer hoog tempo zou het minstens tien dagen duren om terug te keren naar het Beloofde Land en de grens over te gaan, waar Laban hem hopelijk niet achterna zou gaan.

Jakob nam hier een risico. Zou een voorsprong van drie dagen genoeg zijn om te ontkomen aan de achtervolging door Laban en zijn zonen? Uiteindelijk haalden Laban en zijn zonen hem op de tiende dag in. Omdat Laban drie dagen later vertrok, kunnen we zien dat Laban in zeven dagen dezelfde afstand kon afleggen die Jakob in tien dagen aflegde. Dat is niet moeilijk te begrijpen.

Wat eigenlijk wel moeilijk te begrijpen is, is hoe Jakob in die tijd zo ver kon reizen. Want hij legde in tien dagen zoiets als vijfhonderd mijl af. Dat zou ongeveer vijftig mijl per dag zijn. Of vierhonderd mijl, zeg je? Eén commentator zei vijfhonderd, maar ik denk dat het ervan afhangt waar we de grens zien waar hij veilig zou zijn, of iets dergelijks. Laten we zeggen dat het vierhonderd mijl was. Dat is iets gemakkelijker. Maar dan nog komt dat, verdeeld over tien dagen, neer op veertig mijl per dag. En dat is een enorme afstand, zelfs als je reist zonder schapen, kinderen, vrouwen, andere mensen en al dat soort dingen.

Het is duidelijk dat Jakob tien dagen lang dag en nacht reisde en zijn kudde voortdreef. Zo bang was hij om gepakt te worden. Bij een normale wandelsnelheid kun je in ongeveer zeven uur twintig mijl lopen. Bij veertig mijl per dag zou je veertien uur per dag lopen, zo niet langer. Met schapen misschien zelfs nog langer. Misschien gaf hij de kudde en zijn gezin onderweg maar heel weinig slaap, omdat hij probeerde de grens over te komen — eigenlijk de rivier over — naar een plaats waar Laban hem niet kon bereiken. Hij haalde het net niet. Maar hij had een goede kans en het leek erop dat hij het bijna zou halen.

We lezen in vers 22:

Op de derde dag werd Laban verteld dat Jakob gevlucht was. Hij nam toen zijn verwanten met zich mee, achtervolgde hem over een afstand van zeven dagreizen en haalde hem in in het bergland van Gilead.

GENESIS 31:22-23

3

God waarschuwt Laban in een droom

Het is niet precies duidelijk wat Laban van plan was. Uiteindelijk gedraagt hij zich alsof hij alleen maar afscheid van zijn dochters had willen nemen met een kus: foei, dat je mij dat voorrecht niet hebt gegund. Maar Laban en Jakob wisten dat Laban niet bepaald een betrouwbare man was. Hij was niet iemand die gemakkelijk rijkdom zou opgeven. Dat zien we aan het feit dat hij Jakobs loon tien keer veranderde om te proberen de bezittingen van Jakob voor zichzelf veilig te stellen. Hij zou ze met geweld hebben kunnen afnemen als hij dacht dat het daarop zou uitdraaien. Jakob had blijkbaar niet veel strijdbare mannen in zijn gezelschap, waarschijnlijk alleen zijn eigen zonen en zijn vrouwen, en misschien een paar dienaren. Maar Laban kwam duidelijk met een grotere strijdmacht en zei zelfs tegen Jakob:

Ik zou je pijn hebben gedaan.

Waarschijnlijk zou hij de kudden hebben teruggestolen en misschien zelfs zijn dochters en de kinderen hebben meegenomen. Dan zou hij Jakob dood hebben achtergelaten, of hem op zijn minst alleen hebben achtergelaten, zonder zijn gezin of zijn kudden.

Maar in vers 24 gebeurde er iets. God was 's nachts in een droom bij Laban de Syriër gekomen en had tegen hem gezegd:

Maar God kwam 's nachts in een droom bij Laban, de Syriër, en zei tegen hem: Wees op uw hoede dat u met Jakob niet goedwillend of kwaadwillend spreekt.

GENESIS 31:24

Als dit letterlijk bedoeld was, had Laban gewoon naar huis moeten gaan en helemaal geen gesprek met Jakob moeten voeren. Maar 'je mag geen goed of kwaad spreken' is meer een uitdrukking. Het betekent in wezen dat je geen enkele beslissing over iets met Jakob mag nemen. Laat hem beslissen wat hij gaat doen. Dezelfde uitdrukking wordt later ook elders in de Schrift gebruikt.

4

Laban beschuldigt Jakob van diefstal

Laban haalde Jakob dus in. Jakob had zijn tent in de bergen opgeslagen, en Laban sloeg met zijn verwanten zijn tenten op in de bergen van Gilead. Laban ging naar Jakob toe en zei:

Toen zei Laban tegen Jakob: Wat heb je gedaan, dat je mij bedrogen hebt en mijn dochters als krijgsgevangenen hebt weggevoerd? Waarom ben je heimelijk gevlucht en heb je mij bedrogen en mij niets verteld? Ik zou je uitgeleide gedaan hebben met blijdschap en liederen, met tamboerijn en harp. Bovendien heb je mij niet toegelaten mijn zonen en dochters te kussen. Welnu, je hebt dwaas gehandeld door zo te doen.

GENESIS 31:26-28

Daarmee bedoelt hij zijn kleinzonen en zijn dochters.

Het was in mijn macht je kwaad te doen, maar de God van je vader heeft in de afgelopen nacht tot mij gesproken: Wees op uw hoede dat u met Jakob niet goedwillend of kwaadwillend spreekt. Maar nu, je bent ongetwijfeld gegaan omdat je hevig naar het huis van je vader verlangde; maar waarom heb je dan mijn goden gestolen?

GENESIS 31:29-30

Jakob antwoordde Laban en zei:

Toen antwoordde Jakob en zei tegen Laban: Ik was namelijk bevreesd, want ik dacht dat u mij anders uw dochters met geweld zou afnemen.

GENESIS 31:31

Dat is het antwoord op de eerste vraag. Wat de vraag over de terafim betreft, zegt hij:

Degene bij wie u uw goden vindt, zal niet in leven blijven.
Onderzoek zelf, ten overstaan van onze familieleden, wat ik bij me heb, en neem wat van u is terug. Jakob wist echter niet dat Rachel ze gestolen had.

GENESIS 31:32

Want Jakob wist niet dat Rachel ze had gestolen.

Dus hij zegt:

Als je iets van jou vindt dat wij hebben gestolen, laat degene die het heeft dan sterven.

Het is niet waarschijnlijk dat Laban zijn eigen dochter zou hebben gedood als hij ze daar had gevonden, maar ze zou wel in de problemen zijn gekomen. Hij had haar als straf zelfs met geweld van Jakob kunnen afnemen en meenemen. In elk geval wist Jakob niet dat ze zich tussen de spullen daar bevonden.

5

Rachel verbergt de terafim

Laban ging Jakobs tent binnen, en het is interessant hoe dit wordt verteld. Dit wordt op dezelfde manier verteld als later in het verhaal van Jozef het doorzoeken van de graanzakken van Jakobs zonen. Wij weten wie de terafim heeft, maar behalve Rachel weet niemand in het verhaal het. Ons is verteld waar ze zijn, en dan zien we dat alle tenten een voor een worden doorzocht, waarbij Rachels tent tot het laatst wordt bewaard. Zo wordt de spanning opgebouwd. Ze komen steeds dichterbij de plek waar ze werkelijk zijn. Zullen ze gevonden worden?

Hetzelfde gebeurt in het verhaal over de broers van Jozef en hun graanzakken. Wij weten dat de gezochte beker in de zak van Benjamin zit. Toch beginnen ze met de zak van de oudste broer en gaan ze zo verder naar de jongste. Door de manier waarop het verhaal wordt verteld, loopt de spanning op. Ze komen steeds dichterbij Benjamins zak. Daar zit hij. Ze zullen hem vinden. En inderdaad, dat doen ze. Maar hier vinden ze

de terafim niet. Toch wordt het verhaal op dezelfde manier verteld. We krijgen vooraf te horen waar ze gevonden zouden worden, als ze gevonden worden, en toch leidt het verhaal ons er heel geleidelijk naartoe.

Er staat:

Laban ging de tent van Jakob binnen en de tent van Lea en de tent van de beide slavinnen, maar hij vond niets. Toen hij uit de tent van Lea gegaan was, ging hij de tent van Rachel binnen.

GENESIS 31:33

Er zijn niet veel tenten meer over.

Rachel had de afgodsbeeldjes gepakt, ze in een kameelzadel verborgen en was erop gaan zitten. En Laban doorzocht de hele tent, maar hij vond niets.

GENESIS 31:34

Het zadel van een kameel is heel anders dan het zadel van een paard, omdat de rug van een kameel heel anders is dan de rug van een paard. De rug van een paard is redelijk geschikt voor een ruiter, met of zonder zadel. De rug van een kameel is zonder zadel niet erg geschikt voor een ruiter, en het zadel moet aan zijn vreemde vorm aangepast zijn. Het wordt van hout opgebouwd, als een meubelstuk. Wanneer de bedoeïenen hun kamp opsloegen, haalden ze daarom het zadel van de kameel en gebruikten het als rustbank of stoel in hun tent, totdat het weer tijd was om verder te reizen. Deze kamelenzadels konden vakken hebben waarin voedsel of andere dingen werden opgeborgen. Het waren grote constructies. Ze had de terafim dus in het zadel verborgen en zat erbovenop.

Laban doorzocht de hele tent, maar vond ze niet. Ze zei tegen haar vader:

Zij zei tegen haar vader: Laten de ogen van mijn heer niet in toorn ontvlammen omdat ik voor u niet kan opstaan, want het gaat mij naar de wijze van de vrouwen. Hij zocht, maar vond de afgodsbeeldjes niet.

GENESIS 31:35

Met 'de wijze der vrouwen' wordt hier haar menstruatie bedoeld. Hoewel de wet van Mozes nog niet gegeven was en dit gebruik in het Midden-Oosten dus nog niet in regels was vastgelegd, werd een vrouw tijdens haar menstruatie geacht zich af te zonderen. Misschien kwamen de opvattingen in die cultuur sterk overeen met wat later in de wet werd opgeschreven. Als een menstruerende vrouw ergens op zat, bleef dat voorwerp onrein, zelfs nadat ze er weer vanaf was gegaan. Als men er in die cultuur over het algemeen zo over dacht, zei ze in feite: 'Ik ben ongesteld. Vraag me niet om op te staan.' Zelfs als ze wel was opgestaan, zou het zadel natuurlijk onrein zijn en zou Laban het niet willen aanraken.

Misschien loog ze niet eens. Misschien sprak ze de waarheid, maar bij Rachel weet je het nooit. Ze is niet per se eerlijk. Ze heeft die dingen gestolen en doet alsof ze ze niet heeft. Dus echt eerlijk is ze niet, ook al klopt dit specifieke excuus misschien wel. Hij vond ze dus niet.

6

Jakob stelt Laban ter verantwoording

Dan voelt Jakob zich natuurlijk in het gelijk gesteld, hoewel Laban terecht met die beschuldiging was gekomen. Jakob weet dat niet, en behalve Rachel weet niemand het. Jakob voelt zich nu dus een beetje overmoedig. Hij kan parmantig rondstappen en zijn toespraakje tegen Laban afsteken. Tot nu toe was hij doodsbang voor Laban. Maar nu is, ten overstaan van al Labans zonen, duidelijk geworden dat Jakob bij deze specifieke beschuldiging van Laban in zijn recht staat en dat Laban degene is die hem ten onrechte wantrouwt. Daardoor vat Jakob moed om kwaad te worden en Laban terecht te wijzen.

En Jakob antwoordde en zei tegen Laban:

Toen ontstak Jakob in woede en riep Laban ter verantwoording. Jakob nam het woord en zei tegen Laban: Wat is mijn overtreding? Wat is mijn zonde, dat u mij zo verwoed hebt achtervolgd en dat u al mijn huisraad hebt doorzocht? Wat hebt u van al uw eigen huisraad gevonden? Leg het hier neer ten overstaan van mijn verwanten en uw verwanten en laten zij tussen ons beiden rechtspreken. Deze twintig jaar dat ik bij u geweest ben, hebben uw ooien en uw geiten geen misdracht gehad en de rammen van uw kleinvee heb ik niet gegeten. Verscheurde dieren heb ik niet naar u toe gebracht, ik moest ze zelf vergoeden. Ook hebt u van mij vergoeding geëist van wat overdag gestolen was en wat 's nachts gestolen was. Het is zo met mij geweest: overdag werd ik gekweld door de hitte, 's nachts door de kou, zodat de slaap van mijn ogen week. Twintig jaar ben ik nu bij u in huis geweest: veertien jaar heb ik u gediend voor uw beide dochters en zes jaar voor uw kleinvee, en u hebt mijn loon tien keer veranderd. Als de God van mijn vader, de God van Abraham en de Gevreesde van Izak niet met mij geweest was, zou u mij nu met lege handen weggestuurd hebben. God heeft mijn ellende en de inspanning van mijn handen gezien en heeft u gisternacht bestraft.

GENESIS 31:36-42

En dat moedigde Jakob aan om hem ook terecht te wijzen. Er staat een grote God achter hem, Die Laban ook terechtwijst, en daardoor krijgt hij kracht.

Dit vertelt ons iets over die zes jaar wat we nog niet wisten, namelijk dat de werkafpraak die Laban met Jakob had behoorlijk onredelijk was. Het is onder herders gebruikelijk dat ze niet verantwoordelijk zijn voor dieren die 's nachts door wilde dieren worden gegrepen. De herder hoefde dat verlies niet te dragen. Als je dus voor de

schapen van iemand anders zorgt, verwacht diegene niet dat jij verantwoordelijk bent voor de leeuw of de beer die een schaap komt grijpen terwijl je slaapt. In die streek was het gebruikelijk dat een schaapherder daarvoor niet aansprakelijk was. Maar hij zegt: 'U eiste dat ik betaalde als een van de schapen 's nachts door een roofdier werd gedood. Ik kon dus natuurlijk niet slapen. Het zou mij geld kosten.' De slaap week dus van zijn ogen. Overdag was hij buiten in de zon om op de schapen te letten. 's Nachts was hij buiten in de kou om op de schapen te letten. Hij lag niet lekker warm in zijn slaapzak. Hij moest dag en nacht op de schapen letten en kwam niet aan slapen toe.

Dit is een man die zevenenzeventig was toen dit begon. Nu is hij zevenennegentig. De afgelopen zes jaar heeft hij niet veel geslapen. Hij heeft zojuist in tien dagen zeshonderdveertig kilometer afgelegd. Voor een groep mensen die te voet reist, is dat een moordend tempo, en hij moet uitgeput zijn. Ik denk dat het hem vergeven kan worden dat hij een beetje kwaad is. Voor zover hij weet, is hij natuurlijk zojuist vals beschuldigd. Dat is de laatste vernedering die Laban hem aandoet na twintig jaar vol vernederingen. Dus nu barst hij los. Dit werkt bevrijdend voor Jakob. Hij heeft dit allemaal lange tijd opgekropt.

Merk op dat hij in vers 42 over God spreekt als de God van Abraham en de Vreze van Izak. Hij heeft alle gelegenheid om te zeggen: 'En mijn God', maar dat zegt hij net niet. Waarom niet? Omdat hij tegen God had gezegd: 'Als U mij veilig thuisbrengt, dan zult U mijn God zijn.' Hij is nog niet helemaal veilig thuis. Hij is dichtbij. Hij is er bijna, maar hij bevindt zich nog niet in de veilige zone.

7

Het verbond en de steenhoop

Laban schaamt zich er natuurlijk voor dat hij zulke zware beschuldigingen heeft geuit en vervolgens ogenschijnlijk in het ongelijk is gesteld. Daardoor is hij wat nederiger geworden. En hij antwoordde Jakob:

Toen antwoordde Laban en zei tegen Jakob: Deze dochters zijn mijn dochters, deze zonen zijn mijn zonen, dit kleinvee is mijn kleinvee. Ja, alles wat je ziet: het is van mij. En mijn eigen dochters, wat zou ik hun of de kinderen die zij gebaard hebben, heden kunnen aandoen? Nu dan, kom, laten wij een verbond sluiten, ik en jij. Laat dat een getuige zijn tussen mij en jou.

GENESIS 31:43-44

Dus nam Jakob een steen en richtte die op als een gedenkteken, net zoals hij bij Bethel had gedaan. Maar dit is een andere plaats. Toen zei Jakob tegen zijn broeders:

Jakob zei tegen zijn verwanten: Verzamel nog meer stenen. En zij haalden stenen en maakten een steen hoop en aten daar bij die hoop stenen.

GENESIS 31:46

Ze namen stenen en maakten een steenhoop, en daar aten ze op de steenhoop.

Dit is de tweede keer dat in de Engelse vertaling de ‘broeders’ van Jakob worden genoemd; in het Nederlandse Bijbelcitaat staat ‘verwanten’. De enige broer van Jakob van wie wij weten, was Ezau, en die was daar niet. Ik heb de mogelijkheid geopperd dat Izak en Rebekka na de geboorte van Jakob en Ezau misschien nog andere kinderen hebben gekregen van wie wij niets weten. Die zouden dan niet genoemd zijn omdat Jakob en Ezau de belangrijke personen zijn. Maar ik denk niet dat we hoeven aan te nemen dat Jakob nog andere broers of zussen had.

‘Broeders’ betekent in het algemeen verwanten. In sommige verbanden betekent het inderdaad mannelijke kinderen uit hetzelfde gezin, maar in de Schrift is het heel gebruikelijk dat ‘broeders’ eenvoudigweg verwanten betekent. Tot zijn broeders, zijn verwanten, zouden zelfs de zonen van Laban behoren, omdat zij deel uitmaakten van de uitgebreide familie. Ze waren aangetrouwde familie, zwagers. Hij kon dus over zijn broeders spreken en daarmee de zonen van Laban bedoelen, of zelfs zijn eigen kinderen.

Vergeet niet dat Abraham tegen Lot had gezegd:

En Abram zei tegen Lot: Laat er toch geen onenigheid zijn tussen mij en jou, en tussen mijn herders en jouw herders. Wij zijn immers mannen die broeders zijn!

GENESIS 13:8

Toch was Lot zijn neef, niet zijn broer. Zo sprak men nu eenmaal. Ik vermeld dat omdat je je misschien afvraagt wie die broeders zijn naar wie Jakob steeds verwijst.

Hij zei tegen zijn broeders:

Verzamel stenen.

8

Galeed, Mizpa en Gods toezicht

Ze namen stenen en maakten een steenhoop, en daar aten ze op de steenhoop. Laban noemde die Jegar-Sahadutha, maar Jakob noemde hem Galeed. De naam die Laban eraan gaf, betekent in zijn eigen taal ‘stenenhoop van het getuigenis’. Die taal is het Aramees, oftewel het Syrisch. Galeed is Hebreeuws en betekent hetzelfde: ‘stenenhoop van het getuigenis’. Ze noemden hem allebei de steenhoop van het getuigenis, omdat deze steenhoop moest getuigen van een overeenkomst die ze op het punt stonden te sluiten. Ze gaven hem niet dezelfde naam, omdat Jakob hem een Hebreeuwse naam wilde geven en Laban hem een Aramese naam wilde geven. Dit is nog een voorbeeld van het feit dat ze niet met elkaar wilden meewerken.

Laban zei:

Toen zei Laban: Laat deze steen hoop heden getuige zijn tussen mij en jou. Daarom gaf men hem de naam Gilead,

GENESIS 31:48

Daarom werd hij Galeed genoemd, de steenhoop van het getuigenis. Hij wordt ook Mizpa genoemd. Mizpa betekent 'wacht', want hij zei:

en Mizpa, want hij zei: Laat de HEERE de wacht houden tussen mij en jou, als wij voor elkaar verborgen zijn.

GENESIS 31:49

Dit wordt soms de Mizpa-zegen genoemd. Soms dragen mensen zelfs kleine medaillons waarop deze regel staat:

Moge de Heer over jou en mij waken zolang we niet bij elkaar zijn.

Dat klinkt lief, maar wat hij eigenlijk zegt, is: 'Ik denk dat jij een schurk bent, en ik vertrouw je niet zodra ik je niet meer kan zien. Daarom laat ik God op je letten, want ik kan je zelf niet in de gaten houden.'

Hij maakt heel duidelijk dat hij dit bedoelt, want in vers 50 zegt hij:

Als jij mijn dochters vernedert of vrouwen neemt naast mijn dochters, is er niemand bij ons; zie, God zal getuige zijn tussen mij en jou.

GENESIS 31:50

God houdt je in de gaten, ook al denk je misschien dat ik je niet kan zien. Dat kan ik niet, maar God wel. Je stemt er dus mee in om naast mijn dochters geen andere vrouwen te nemen.

Waarom zou het Laban iets kunnen schelen of Jakob dat deed? Het is niet zo dat Laban niet in polygamie geloofde. Hij was degene die Jakob om te beginnen twee vrouwen gaf, en hij leek er geen bezwaar tegen te hebben dat de twee bijvrouwen hem

kleinzonen schonken. Ik denk dat het idee is: op dit moment behoren al jouw zonen tot mijn familielijn. Het zijn mijn kleinzonen. Als je andere vrouwen neemt die geen familie van mij zijn, zullen hun kinderen niet tot mijn familielijn behoren en zal de erfenis te sterk worden versnipperd. Op dit moment zal de erfenis alleen onder mijn eigen kleinzonen worden verdeeld. Als je andere vrouwen neemt, zullen hun kinderen de erfenis met hen delen. Ik denk dat hij de bijzondere erfrechten van zijn eigen kleinkinderen probeert te beschermen wanneer hij zegt:

Neem er geen andere vrouwen bij.

9

De grensovereenkomst en het afscheid

Toen zei Laban tegen Jakob:

Verder zei Laban tegen Jakob: Zie deze steen hoop, en zie het gedenkteken dat ik overeind gezet heb tussen mij en jou. Deze steen hoop is getuige, en dit gedenkteken is getuige dat ik niet voorbij deze steen hoop naar jou toe zal trekken, en dat jij niet voorbij deze steen hoop en dit gedenkteken naar mij toe zult trekken, met kwade bedoelingen. Laten de God van Abraham en de god van Nahor, de god van hun vader, tussen ons oordelen. En Jakob legde een eed af bij de Gevreesde van zijn vader Izak.

GENESIS 31:51-53

Laban verwijst naar dezelfde God van Abraham en Nahor als de God van hun vader Terah. Zoals ik eerder zei, vertelt Jozua ons dat Terah andere goden aanbad, maar misschien is hij daarmee opgehouden. Rond de tijd dat Jahweh Zich aan Abram openbaarde en zij allemaal Ur van de Chaldeeën verlieten, is het heel goed mogelijk dat Terah en de hele familie de God Die deze instructies had gegeven, als hun God aannamen. Het is dus mogelijk dat Terah stierf als een aanbidder van Jahweh. Laban dacht dat in elk geval.

Jakob zwoer bij de Vreze van zijn vader Izak. Dat betekent God. God is Degene Die Izak vreesde. God vrezen betekent in dit verband God aanbidden. En dus zwoer hij bij de God Die zijn vader Izak aanbad. Opnieuw hield Jakob God enigszins op afstand van zichzelf. Hij kwam niet te dichtbij en maakte er geen aanspraak op dat God zijn eigen God was.

Toen bracht Jakob op de berg een offer en riep hij zijn broeders om brood te eten. Ze aten brood en bleven de hele nacht op de berg. Vroeg in de ochtend stond Laban op, kuste zijn zonen en dochters en zegende hen. Toen vertrok Laban en keerde terug naar zijn woonplaats.

Jakob moest nog een eind verder reizen, maar hij kon in een rustiger tempo reizen. Hij werd niet achtervolgd. Deze stressvolle tien dagen waren nu voorbij. Je zou kunnen denken dat hij even op adem kon komen en zich kon ontspannen, wat kon slapen, enzovoort. Maar onmiddellijk dient zich een nieuwe crisis aan.

Hij heeft natuurlijk net zijn stressvolle ontmoeting met Laban achter de rug. Dan krijgt hij bericht dat Ezau eraan komt, en Ezau komt niet alleen. Ezau heeft vierhonderd mannen bij zich. Als Ezau alleen zou komen, zou Jakob misschien denken dat Ezau hem gewoon wil ontmoeten en hem weer in het land wil verwelkomen. Misschien zullen Ezau en hij zich met elkaar verzoenen. Maar Ezau brengt vierhonderd mannen mee. Dat is een behoorlijk groot welkomstcomité, en zeker groot genoeg om Jakob problemen te bezorgen als Ezau vijandig gezind is, want Jakob heeft geen leger bij zich. En zo krijgt Jakob er een nieuwe reeks zorgen bij.

Jakob vervolgt zijn reis, waarschijnlijk in een rustiger tempo, en de crisis met Laban is voorbij. Maar hij weet nog niet dat er een crisis met Ezau zal komen, of in elk geval iets wat hij als een crisis ervaart. Zoals wij weten, omdat we vooruit hebben gelezen, loopt het uiteindelijk niet zo slecht af, maar dat weet hij niet. Daarom is er vanbinnen bij Jakob veel angst en stress. Dat speelt een rol bij het begrijpen van het vreemde verschijnsel dat een man de hele nacht met hem worstelt. Daar zullen we in het volgende hoofdstuk over spreken.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Genesis 31:17-18
- Genesis 31:19-21
- Genesis 31:22-23
- Genesis 31:24
- Genesis 31:26-28
- Genesis 31:29-30
- Genesis 31:31
- Genesis 31:32
- Genesis 31:33
- Genesis 31:34
- Genesis 31:35
- Genesis 31:36-42
- Genesis 31:43-44
- Genesis 31:46
- Genesis 13:8
- Genesis 31:48
- Genesis 31:49
- Genesis 31:50
- Genesis 31:51-53

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.